

Mahjas

weesis.

Nr. 23.

Birmdeenâ 8. Juni

1859.

Jaunos sinas.

No Pruhſchu femmes. Tur kahdâ zeemâ tai 12tâ Mai nottkke breeſmiga nelai-me, kas atkal parahda, zik nelabbi tas irr, ka wezzaki maſus behrnus weenus paſchus mahjâ atſtahj. Darba-wihrs Schimanski ar ſawu ſeewu no rihta agri iſgahje us lauka pee darba un atſtahje ſawus diwus behrnus, weenu 6 gaddus un ohtru 3 mehneſchus wezzus mahjâ. Ap pulſt. 10 puiſehns attekſt pee wezzakeem us lauka, un ſtahſta, ka maſais brahlihts mirſtoht nohſt. Wezzaki ſleidsahs mahjâ un behrniſch tuhlin nomirſt mahtei flehpt. Eihkiti nogehribjoht mahte atrohd us mugguru netahſ no plezzeem 6 lihds 7 zolus dſikn duhreenu un drehbes affinainas, no ka warr redſeht, ka behrns zaur to breeſmigu duhreenu noſants. Nu tee uſſtahje ſehnam, lai taiſnibu ſakka, woi tas patſ ne eſſoht brahliti duhris; — un riſtigi tas arr iſſakka, ka eſſoht gan to darrijis, lai winnam wairs nebuhtu weenam mahjâ japaleek brahliti ſchuhpoht un aukleht.

Wehl no Pruhſchu femmes. Netahſ no Radewormwald pilsſehtas kahdâ ſemneeku zeemâ aiſwinnâ ſwehtdeenâ ſemneeka mahjâ ugguns-grehſs iſzehlahs. Breeſmigas leemas warren ahtri iſplettahs, tã ka paſchi mahjas eedſihwotaji wairs newarreja iſglahbtees. Saimneekam un ſaimneezei iſ mahjas behgdameem uſkritte deggois ſalmu jumis wirſã. Tur winni tã apdegge ka ſaimneekſ

jan ohtrã deenã un ſaimneeze deenu wehlat nomirre. Wianu jaunafais behrns, puiſehns 10 gaddus wezz, mahtes deggoſchas drehbes dſehſdams, patſ ſawas aiſdedſinaja, un tã ſadegge, ka ar leelahm ſahpehm ſawu garru iſlaide.

No Schweizu femmes. Reiburgas aprinkſt waldiſchana wiſſeem par labbu tã eetaiſſuſe, ka behrneem ſkohlas nauda ne maſ wairs naw jamakſa, tã, ka katſ behrns no 7 lihds 16 gaddeem warr ſohlã eet pa brihw. Skohlu uſturrehs pa puſſi waldiſchana un pa puſſi draudſe.

No Londones. Pahre to leelu telegrafu, kas no Ciropas wilkſt pahre Atlantikas juhrn lihds Ameriku, awiſes ilgu laiku kluſſu zeete; bet nu dſird, ka atkal taiſahs ſcho telegrafu wilkſt par jaunu. Waijagoht 600 tuhſt. luidoru, ko us akziehm buhſchoht ſalaffiht kohpã. Waldiſchana arri ſchai akzies beedribai 8 prozentes pelnas galwo us 25 gaddeem un prohti tik tad, kad pareiſt iſdohdahs to telegrafu likt un kad tas pa ſtundu wiſmaſak ſimſ wahrdus warrehs laiſt us ohtru puſſi. Bes tam Englantes waldiſchana par ſawahm ſinnahm, ko laidihſ, iſgaddus maſſahs 20 tuhſt. luidorus un Amerikas waldiſchana par ſawahm ſinnahm 14 tuhſt. luidorus. Tad nu zerre gan, ka to leelu naudu dabbuschoht kohpã un warreſchoht to darbu us preekſchu ſtrahdaht. Woi iſdohſees, to laiſs rahdihs.

No Schlessies femmes, kas Chstreikn walstè. Tur Teschen pilsehtà tai 11tã Mai deenã pilsehtneeki sawãs eelãs eeraudsijuschitit leelu pulku lauschu, kã wisswezzakee laudis wehl ne kad ne effoht redsejuschit. Wissi glihti apgehrbuschees, pa tuhtstoscheem schurp turp' gabjuschit. Kã aprehkinahts, tad tai deenã tur kahdi 3 tuhtstoschi sweeschi weefi bijuschit. Kadeht tad tee tã sapulzejuschees? Tadeht, ka ta ewangeliska draudse, kas tur, fwinnejuse sawas weenigas ewangeliskas basnizas 150 gaddu swehtkus, jo ta 12tã Mat 1709 gaddã palikkuse gattawa. Kahdi 50 mahzitaji no zittahm mallahm bij fanahkuschit us scheem swehtkeem.

No Sprantschu femmes. Dipre pilsehtã neseem nomirre kahds 66 gaddus wezs Englandeets. Bij lohti baggats, bet pawissam ehrmohts zilweks. Winsch ne kad nebij prezzejees un ne weens zilweks winnu nebij redsejis smetjotees. Winsch bijis tit skohps, ka nefad jaunãs drehbes naw lizzis taisht, bet sawa tehwa brahta munderianu tau-pigi walfojis; tapat arri kurpes. Pa teem 5 pehdejeem gaddeem ne weens zits winna kambari ne drihtsejis ee-eet un pa wissu to laifu tã kambaris ne effoht ne wehfinahhts, nedf slauzihis. Deggou winsch schauze ar papihra luppatahm, ko no pilsehtas muhreem noplehsis, kur schahdas tahdas fluddinaschanas un sinnas wirsũ. Spekka kamaru jeh ahdu winsch sagraifija smalkãs fiknes, ar ko sawas kurpes mehdsafeet; bet ilgi scho eerraddumu newarreja dsiht, jo kad us eelu isgahje, tad tam bij nebeidsams karschs ar sunneem, kas schahdas fiknes tam rahwe noht. Arri sawu lakki winsch tã ehemigi barroja: winsch to wisspah aptraipija ar spekka kamaru un tad lahwe lohpinam ilgi puhletees un laifitees. Schis negants skohpulis effoht atstahjis leelas mantas — preeksch teem, kas faule sohbus sildijuschit.

No Ungaru femmes. Kahds dahrsneeks tur irr isgudrojis un isprohwejis, kã

kurmus un sakkus warroht aisdargahht, ka tee dahrsds skahdi nedarra. Un tas winnam effoht isdewees ar afminu ohgtu darwu. Winsch salka: kurmis effoht tahds kustons, kas stipru reebigu smalku newarroht panest. Winsch tadeht lizzis wissapfahri sawahm sehllu dohbehm israkt 7 zollus dsihtu grahwi, tur eelizzis eelschã schnohri, kas ar afmin'ohgtu darwu aptraipita un tad atkal to grahwi aisebehris zeet. Un tuht', neweens kurmis neejohht pahre tahdu schnohri pahri. Tapat arri ruddeni ap dahrsa sehtu effoht apwilziss tahdu schnohri un neweena salka pehdas nebijuschas redsamãs pahri pahre to gabjuschas, bet 2 sohkus attahht noht. — Kam patiht, lai isprohwe arri.

No Ihtalias. No katta-lauka nahht gan sinnas us sinnahm beesi ween, bet woi wiss, ko skahsta, arri irr taisniba, pahre to neweens nensneusees galwoht. Abbi prettineeki slawe sawus katta-wihrus, ka turrotees kã wihri kauschãnd un ar preeku eijohht preeksch sawas tehwu-femmes ugguni. Irr teem arri sawa wiltus gudriba: isdaudsina sinnu, ka sawu lehgeri pahrzelschoht us to un to weetu; taisfahs un eet arri us to puffi un kad nu nomanna, ka eenaidneeks tur jau papreeksch aisdheidsees, tad preezajahs, ka wiltiba isdewusehs un tad tit nu ar johni gahschahs turp', kur jau bij eepreeksch' nodohmajuschit un no kurrenes nu eenaidneeks pawissam aisdwizzees prohjam, winna mellu sinnu tizzedams, usnemm to weetu, pehz ka tikhojuschi, woi kriht eenaidneekem no preekschas un no palkalas wirsũ. Tã nu pascheem leelajeem katta-waddoneem leelu leela galwas grohfschana un behdu papilnam, wissu wehrã list un aprehkinaht ka kur ne noteek skahde, woi kad jel kaut kur kã nemissejahs. Kad nu wiss labbi isdohdahs un dabbu kahdã weetã eenaidneeku pahrspeht, tad, sinnams, dabbu leelu gohdu un slawu no fehuna woi keisera; teef pazellis leelakã gohdã un fruhhtis tam teef puschotas ar kahdu jaunu gohda-sihni. Tã-

pat ir pateizibas un flawu dabbu tee sem-
maki wirsneeki un saldati. Bet kad nu tah-
dam wihram fur wihlees, ihpafchi zaur to,
fa pats naw deesgan usmannigs bijis un
wiffu nelizzis pareisi wehra, un zaur to stahde
noteek jo leela, tad ar wiffu ustizzibu un
gohdu pagallam, tad tahdu no ta angia am-
mata allaisch un zittu eezek wiina weetâ.
Tâ taggad noteek Ghsireiku karra-waddonam
Gulajam; tam schinni karâ itt ne weenâ
reife naw isdewees, wiinam ar saweem kar-
ra-pulkeem arween jakahpjahs atpakkal, jebfchu
eefahkumâ tif drohschi bij eegahjis eengidnee-
ku semmê eefschâ. Taggad no Sardineeschu
semmes tif ahtri isdsihts, arween atpakkal
dohdahs un warr zerrecht, ka drihs to isdsihts
no Ihtalias pawiffam ahra. Tadehl Ghs-
reiku keisers wiinan sanz no karra-lauka at-
pakkal un wiina weetâ lifschocht generali Gefs.

Generals Garibaldi riktigi effoht atkal pil-
nigi eetaifjees Lombardija un ar sawu masu
karra-spehku leelaku Ghsireiku spehku isdsinnis
no Komo un Kamerlatas pilssehtahm un no
zittahm weetahm; jo lai gan arr' Ghsireiki
aisstahjuschees preefschâ, tomehr wiinam peh-
zak labbi palihgi peenahkufchi. Ghsireiki, kas
tur wiinam pretti turrejuschees, bihjuschees, ka
tee sabedroti pulki no pakkatas scheem ne us-
nahfoht, arri tamdehl jau fahpuschees atpak-
kal un ohtrahret arri tadehl, ka no leelas
steigschanahs bijuschu lohti peekuffuschu un teem
peetrukufse pahrtikka, ka wajadsejis pa zee-
meem apfahret eet pee semneekem maifi luhg-
tees. — Tikko ta sinna bijuse isgahjuse, ka
Garibaldi Warese un Komo pilssehtas us-
nehmis, tad eedsihwotaji pa wiffu to semmi
zehluschees kahjâs un Sardineeschu karrogu
usprauduschu un karra-eerohfchus fagrahb-
fchi, Garibaldim palihgâ steiguschees. Woi
tad brihnums, ka wiinam tâ isdohdahs?

Pahr to beidsamo kauschanohs tai 23.
Mai, kas notikkuse starp Magenta (ne Argenta)
un Turbigo pilssehtahm, stahsta tâ: Spran-
tschi un Sardineeschu sawu lehgeri Po uppes

deenwiddus puffed, fur labbi ilgi bij usturre-
juschees, ittin ahtri pahrzehle us ohtru puffed,
kas teem pa dselsu-zellu drihs isdewahs. Ghs-
reikeeschi us to ne bij ne dohmaht dohmaju-
fchi, ka tâ notifschoht un tadehl tee lassjahs
weenadi kohpâ un speedahs tuwafi tai wezzai
lehgera weetai, gribbedami tē Sprantscheem
un Sardineeschem kreeti saboht pa raggeem;
bet kâ tee azzis atplehte un nobihjahs, kad
fchohs wairs tē neatradde! Nu tee nomanna,
ka eenaidneeki wiinans apmahnijuschu un ka
tee winneem pakkatâ netahl no Mailandes
nomettusches. Nu ne ko zittu darriht, ka
sawu lehgeri Sardineeschu semmê, fur 4 ned-
delas mittuschu, atstah, pahr Tessini atpakkal
dohtees sawas rohbeschâs, ka wehl warretu
paspeht laikâ tur nokluht, kohpâ salaffitees un
Lombardijas galwas pilssehtu Mailandi glahbt,
woi — ja ne wairak — eenaidneekus dauds
mas fahukht, lai tee newarretu sazziht, ka
bes fillas azz sawu tikkuschu un Mailandi
panehmuschu kâ sawu. Tad nu schee nomette
sawu lehgeri tur, fur Sardineeschem par
Tessini bij janahl pahri un labbu pirti sa-
kurinajuschu, tohs gaidija ween. Un kad nu
schee nahze, tad gan warreja redseht, ka ir
Ghsreikeem duhscha netrukke, jo karu sohli,
ko Sardineeschu un Sprantschi us preefschu
spehre, teem wajadseja dahrgi aismakfahht.
Sprantschi gan leelahs, ka tikko schee tiltus
pahr Tessini pahrlikkuschu un fahkuschu pahri
eel, tad eenaidneeki fahkuschu scheem sawus
swirgsdus azzis kaisiht, bet schee effoht tohs
itt ahtri aldsinnuschu atpakkal, ka tee behg-
dami weenu leelgabbalu un leelu pulku karra-
leetas un zetta zibbas effoht atstahjuschi scheem
rohâ. Schi nu bijuse ta leelaka kauscha-
nahs, fur brihscheem weens winnejis, brih-
scheem atkal ohtris, kamehr beidsiht tal Spran-
tschi un Sardineeschu Magenta pilssehtu pa-
nehmuschu un Sprantschu keisers sawai keise-
reenei us Pariisi pa telegrafu tai 23. Mai
wakkatâ pulst. puffszeit 11 nolaidis schahdu
sinnu: „Munis leela uswarreschana notikkuse.

5000 Ehtreikus effam sawangojuschi dshwus un 15,000 eewainojuschi woi nokahwuschi." Behzat atkal sinna's nahze lahdas: 7000 Ehtreiki effoht sawangoti, un wißmasaf 20,000 nokauti; arri 3000 Syprantschi un Sardineeschichi effoht krittuschi. Bet kas to ihsti warr sinnaht, zif? Katreis sawu wainu usdohd masu jo masu, bet eenaidneeka leelu jo leelu. Ehtreiku karra-waddons Gulai tai sinna, fo 26. Mai sawam keiseram laidis un fur sawu karra-wihru firdibu un drohschibu warren ussteiz un flawe, stahsta, ka winneem tikfai kahdi 4 woi 5 tuhstoschi effoht krittuschi, bet prettineeku wairak nekä ohkreif tik dauds un wianni effoht dauds teem nowangojuschi; wianna karra-wihri gawiledami eijoht eenaidneekeem wirsi un tihkojoht duhschigi ar eenaidneekeem kantees. Keisers lizzis winneem pateiktees par to firdigu kauscharohs pee Magenta un pawehlejis, lai tohs duhschigakohs pa wahrdam winnam sinnamus darroht. — Pahre wisseem jo wairak Syprantschu generals Mak Mahon ar sawu pulku ar eenaidneekeem islahwees, jo 6 reis dshits atpakkaf, tomehr beidschoht winnejis. Winnam par gohdu Turin leelu balli turrejuschi. Arri diwi leeli Syprantschu general schiuni kauschana effoht krittuschi, prohti, keisera adjutans, divisiones generals Spinasse un brigades generals no pascha keisera gwardem Klerk. Generals Man Mahon un Mellinet effoht eewainoti un pascham Sardineeschu kehninam effoht bruhzes tikluschas. — Wehltakas sinna's wehl stahsta ta: Syprantschi un Sardineeschichi effoht eemantojuschi no Ehtreikeem 4 leelgabbalus, 2 karragus, un 4000 tornisterus, sanehmuschi 7000 wangos un 20,000 eewainojuschi un nokahwuschi. Ro Syprantscheem effoht 5000 krittuschi. — Ehtreiki fajusdami, ka Mailandes eedschwotaji greisi ween us winneem stattotees, tur neko wairs ne effoht, kawejuschees, jo ta zikkadele kas tur effoht ne fo dauds nelihdsoht; tadeht leelgabbalus ainsnaglojuschi, ainsgajuschi probjam. Negribbedami eedschwotajeem israhdiht,

ka eenaidneeki winnus uswarr, tee ar rinkf pawissam pa zittu zettu aismillkufchees probjam. Ta tad bes lahdas kibbeles Sardineeschu kehninsch ar sawejeem tai 27ta Mai deenna eegahjis Mailande, fur ar leelu gohdu tizzis sanemts un pilsehtas preeffschneeki ar sawadeem gohda-raksteem waldischannu nodewuschi kehnina rohtä. Sakka, ka Ehtreikeeschichi ar neschehligahm plehschanahm un draudeschanahm eedschwotajus effoht dikti eeschuttinajuschi, ka ne fur wairs us winneem lahga prahru ne effoht turrejuschi. Ta Ehtreiku generals Urbans Wareses aprinka eedschwotajeem par karra nodohschannu 3 millionus florinu, 300 wehrsches un wehl zittas leetas, fo lai tee pa 24 stundahm winnam peesuh-toht; bet kad tee tik pufsmillionu ween wurrejuschi sagahdaht, tad lizzis pilsehtu islahpht. — Ka raksta, tad nu Ehtreiki effoht atpakkaf kahpdamees nomettuschees lehgeri pee Abda uppes un tur nu tas jaunais karra-waddons Hess to waddischannu effoht panehmis sawa rohtä. Te nu wehl eenaidneekus sagaidishoht un tad, ka rahdahs, laikam atkapprees us sawcem 4 stipreem kreposteem, fo Syprantschi sauzoht par Sewastapoles kreposteem. — Ka rahdahs, tad Ehtreikus wehl no zittas pufses jaunus breejmas draud. Tee Ungaru dumpineeku waddoni no 1848 un 1849 gadda, ka tee generali Kossuth, Klapka, Perzel un zitti, kas lihds schim Englantä mahjoja, arri zekkotees kahjas un tihkojoht atkal sawu wezzu kibbeli eesahkt. Tee effoht pahre to jau Englantä leelas runnas sawa starpä noturrejuschi un nu aismillkufchees us Genua pilsehtu Ihtaliä, tur labbi nostattitees un nogaidiht isdewigu laiku. Ehtreiki gan raksta, ka Ungari taggad winneem israhdotees wissai padewigi un paklaufgi pawalstneeki, ka newarroht neko taunu no winneem dohmaht; bet kas tad warr sinnaht ihsti, ka schahda — ka rahdahs — isdewiga briedi teem wezs eenais atkal firdi nemohstahs. — Ehtreiku keisers ar behdahm nomannidams, ka lahga

neeet, sawu Tihroles semmi arri usaizinajis us katta brunnotees, teem grammatu no 20. Mai tà rakkidams: „Manneem ustizzameem Tihroles semmes eedshwotajeem. Es juhs aizinu un jums pawehlu apbrunnotees. Es juhs aizinu, atkal parahdiht, kahdi juhs ustizzami, firdigi, Deewabihjigi un taisni effect un ka schahdu peemianu teem taggadejeem un pehzuahfameem warreet parahdiht. Es juhs aizinu beedrotees us to muhsu wifstaisnako srihdes leetu, preesch ka taggad effam sobbenu iswilkschi. Kemmeet sawus eerastus eerohschus rohtà, sapulzejeetees pulkòs un stahjatees us rohbeschahm ar tahm kruschu-brunnahm, kas irr juhsu ustizziba un drohschiba, teem eenaidneefeeem pretti, kas jau reisu reisem, kad juhsu kalnòs eelaujahs, ar affinainu deggonu dabbuja no turrenes atkal iseet ahrà. Prett to eenaidneefu, kas sabedrojees ar teem muhsu dumpineefeeem, kas pazehlschees prett sawu ihstenu no Deewa pahwinnneem eezeltu waldischannu, prett to jums ustizzu aisfargahht mannu mihlu Tihroles semmit. Kad prettineefes eedrohschinatohs tai usmahftees, tad parahdeet wiinnam, ka tur eefschà dshwo ustizzami laudis, tas proht un grihb tàpat kà wiinnu tehwi, par Deewu un sawu tehwu semmi kantees un eenaidneefu uswarreht. Beronà, 20tà Mai. Juhsu keisers Franz Joseps.

Bahka pee Bosporns.

(Beigums.)

Juhas-laupitaji jaw ohtru reisì pee durwin bija sittuschì. Wiinna attaisija durwis un ar leelu firds-drohschibu tur stahwoht paliktuse us nahwes gattawa taifijahs.

„Mehs, memmina, ittar wehli nahkam; bet ta nakte irr muhsu deena, fazzija kahds wihrs kas wiinnu wadditajs liktahs buht. Kur tawa meita?“

„Man wairak nekahda meita naw,“ tà ahildeja Irene.

„Tu gan wiinnu scho nakte: pasaudejusi. Jo

muhsu beedris Rosokanos waffar waffarà wiinnu scheit irr redsejis.“

„Pee schahdeem wahrdeem wiinnai schauschallas pahrgahje.

„Pahrmeffejeet scho tohrni,“ ussanze wiinsch kahdeem laupitajeem, kas tur flahht bija.

Ar kahrigahm firdim un leelahm gawileshanahm wiinnai ar makti pa treppem sfrehje augschà.

Kamehr Irene nobahlejuse un bes wallodas kà marmora afmins stahweja, tas wadditajs par wiinnas isbailehm lohti preezajahs. Behz kahdu ihfu laifu laupitaji nahze atpakkal, bet ne tik preezigi, kà aisgahjuschi, wiinnai meitu ne hij atradduschì.

„Labbì, wezza raggana,“ fazzija tas wadditajs, ar negohdigu smeeschannu, „mehs to putnihu jaw is sprahsta pee fewim peewillingsim. Bet papreesch mums sawà starpà weena leeta jaisdarra bes kibahm. Tu zaur tawu nolahdetu eljes-lukturi muhsu laupitaju mantu ar warru atnehnuse. Ja tu wehl weearcis wiinnu eededsinaji, tad mehse tew' no pascha tohrna galla juhas dskumà eegahstisim. Ar labbu nakte!“

To fazzijis, laupitaji aisgahje prohjam, un wehl no tahlenez warreja dsirdeht wiinnu nejaukas smeeschannas. Usnahze breefmiga nakts un nahkoscha deena bija bailigaka.

Kad jaw waffars mettahs, abbas feewischkas, pirms darbu eefahze, zekòs mettahs, Deewu peelhohse un tad sawu sohlschannu turredamas bahka-tohrni uskahpe un deewabihjigas dseemas dseedadamas sawu lukturi eededsinaja, un waffara luhgschannu noskattijuschas gahje gulleht. Nakts widdù wiinnas tappe usmohdinatas zaur breefmigu trohksui. Irene atkal sawu meitu ar mehteli apsedse un wezzà kambari passlehppe, un us nahwi fataisibamahs, teem laupitajeem pretti gahje. Tas wadditajs nehme Irene pee rohkas un it mihligi tà usrumaja:

„Mehs tew ohtru reisì no meega trauzann. Pirmu reisì mehse darrijam, grihbbedami tew isbaidiht, bet tu muhsu wahrdus nelikfi wehrà, un tomehr sawu eljes-lukturi eededsinajusi, kà

papreefch. Mehs effam juhreas laupitaji, kà muhsu tehwu-tehwi bijufchi, un gohdigaka am-mata us schahs juhreas naw, kà muhsu. Bet laupitajs naw tik flits, kà wisseem fcheetahs; kad mums wezzums peestahj un kahjas jaw wairak ne warr us laiwu stahweht un strah-dah, tad meflejam kluffu mittelki Randias fallà un laupitajs tur dsihwo kà weentulis. Mums gauscham pee firds gahje, kad redsejam, kà di-was seewischkas, nabbagas ka Njabs, fawu mai-ses kummosfinu no muttes atrauj, kad tikkai warretu fawu eljes-lukturi eededsinah, nabba-geem juhreas-branzejeem par labbu. Bet pee-minnedani, ka juhs zaur to muhsu laupitaju mantu atkemmet (jo tad nu wairak ne war-rejam juhneekus aplaupiht), muhsu firds pa-liffe zeeta kà akmins. Behdigà nakti, kad juhs mahjas arstahjam, mums pehz kahdahm stun-dahm breefmiga auka uskrite, un tikkai juhsu gaischs lukturs, ko pawiffam gribbejam no-dseht, muhs isglahbe no nahwes breefmahm. Taggad mehs atnahfufchi tew un tawai mei-tai patekzibu par to teht; bet ne usmohdina wiannu no meega. Diwi leetas mehs kà dah-wanu tew peeneffam: ta dahrgaka irr fchi no mannas rohkas farakfita un aissehgeleta grah-maia. Glabba wiannas labbi. Kad kahdureif gadditohs, ka kas no muhsu beedreem fcheit atnahktu, tad ne isbihstees, bet parahd' fcho grahmatu un wianni tik ahri no schahm mah-jahm prohjam behgs, kà wels no frusta-sih-mes; ar to ohtru leetu darri, kà tewim pa-tihkaks. Baleegi weffela, mihla mahie, un luhdf Deewu par mums grehzieneekem." Behz kahdu brihdi laupitaju laiwa ar wisseem seh-geleem tik ahri kà besdeliga aisfrehja us mel-nas juhreas krasu, fur wiannu perreklis bija. Ma Irene steidsin steidsahs pee sawas meitas, to apfampe un pee wiannas firds preeka=affa-ras raubaja. „Manna mihla mahie,“ isfauze Donihse, „taws prahis schaubijahs pahr Dee-wa liffumeem. Woi wiss teefs, ko tu taggad stahsi? Woi ne effi wissu to tikkai faput, bet ar dsihwahm agzim redsejusi?“

„Mihla meitina,“ atbildeja mahie, ko es tag-gad tew isstahstijuse, irr tatsniba, jo laupitaji atstahje sihmes, ka fcheitan effoht bijufchi; no-kahpsim semmè tahs apluhkoht. Abbas see-wischkas nu aisgahje pee krafta un tur atradde leelu furwi ar daschadahm ehdamahm leetahm. Kà no weenas muttes reisè wiannas usdrehze un to dahwanu atstuhme. Wiannas firds-bals, fur kristiga tizziba stipri mahjoja, aisleedse schahs laupitas leetas pretti nemit. Kurwis tappe uhdeni eemests, bes ka buhtu par to no-schehlojuschahs. Behz sam wiannahm sawa dee-nischkiga maie wehl gahrdaki smeckaja.

IV.

Irene, jebfchu pawiffam weffela palikkusi, to-mehr newarreja sawus mahjas= un lauku-dar-bus wairak apstrahdah; ir Donihse ne eespehje ar sawahm rohlahm tik dauds nopelniht, mah-tei un fewim par usturru. Wiannas beidsa-mais mantas-awotiasch bija mas krahhuminsch naudas, ko pee krafta, no kahdas kristigas roh-kas noliftu, aradduschas; bet no ta laika, ka juhreas-laupitaji pee bahkas peegahjufchi, wi-nnas no schahs mantas neaisstiffe, dohmadamas, ka ir ta warribuht no laupitaju rohlahm nah-fuse.

Ta irr sinnama leeta: kas weentulibà dsih-wo, tee brihnum smalki warr dsirdeht, tee arri pee wiffmasaka trohfsna fatruhstahs. Irene, no ta laika, kad ar juhreas-laupitajeem bija farunnajufchs, ne weenu nakti newarreja gul-leht; kahdà nakti ta dsirdeja, ka pa uhdeni kas plunksteja. Wianna pee tohnes lohga peegahje: uhdens bija tik rahms, ka bahkas spigdumu wianna kà freegeli skaldri warreja redseht. Ne-kahds wehjinsch nekustinaja lohka=lappinas; tikkai dsirdeja zirzenu dseefminu un smaggas nopuhtas, kà kad kahds peldetu. Un tanni paschà azzumirktl ir eerandfija zilwefu uhdens wirsù peldam, kas pehzak ais flints pee krafta flehpahs. Tad kahdu brihdi atkal wiss klufs paliffe, it kà buhtu tas peldetajs us juhreas sahlès aismidsis. Peepeschi ischahwahs plikka zilwefa rohka pahr flints=allu un tur kahdu

leetu noliffe, fo tahluma labbad ne warreja lobbi pafih, bet tomehr kà fudrabs fkanneja. Irene fcho azzumirlli wehrà nehme. Tas teefcham no Deewa mums fuhthits wehstueeks, tà wianna dohmaja, „gribbu wiannu redseht. Wiafch jaw mans draugs.“ Donihse wehl tahdà faldà meegà gulleja, kà wiffi, kam 18 gaddi, un fo pats pehrkous ne-eespehji atmohdinah.

Irene nehme fawu wezzu mehlest, falikke to kohpà un zaur lohgu to fwefchineeku mihligi usrumaja. Peldetajs vazehle fawu galwu pahre kliinti un ceraufija pee tohrnes lohga feewu, kas kahdu bakfitti nomette un tad pasudde. Wiafch nu ne ilgi apdohmadamees, to usnehme un apgehrbe to mehteli, un tanné paschà azzumirlli, kad Irene tohrna durwis ataisija, ir wiafch tur kahrt bija.

„Manna mihla mahsa,“ wiafch fazzija, „pafihitu juhs un juhsu meitu jaw ilgu laifu, bet juhs manni ne pafihsteet. Gan gribbeju to rohku paflehyt, furea diwahim kristigahm dwehselehm palihgu sneeds; bet juhs us labbu darbu tà luhfojeet, kà us kahdu nosegumu. Esmu few' paschu wiltigi nodewis, bet tatschu wairak pelnijis.“

„Beedohdeet mannu neprahtibu, mihlais brahlis,“ atbildeja Irene tam fwefchineekam rohku sneegdama, „bet apdohmajeet, ka schahdà weentulibà naktis-lailà tik dauds breefmas gaida, ka wajaga wiffur apstaittees, un us schahdu wihfi es to paflehpamu, prohteet, juhsu labbus darbus atraddu.“

Mihla mahsite, fazzija tas fwefchineeks, man peenahkabs jums teikt, kas es esmu un kas ar jums rumma, un fo manna freds juht. Jebfchu mehse kristigi zilwekt, effam mas pulzinsch, kas schinnu mallà dsihwojam, tomehr tohpam no Turkeem tik flitti turreti, ka mums ar ustiz-zibu un weenprahtibu kà brahleem kohpà jaturrah. Manni fawz Konstantin Sicha, esmu Zerigas pilaschta dsimmis un dsihwoju tai mas schahschà us ohtras puffes juhmallu un

man peederr tas oliwes-lauks, pahre fureu jums ja-eet, kad swehtàs deenàs gribbeet basnizà tikt.

Irene apdohmajahs, it kà gribbetu kahdu leetu atminneht, tad us reisi fazzija: „ah!... wehl atminnu... tas bija puhpoku swehtdeenà, kad es ar fawu meitu sehbeju pee krafta...“

„Un Deems teefcham tà gribbeja, ka es juhsu farunnaschamu paklausitu. Juhsu wahrdi palikke manna dsikà firdi, un kad fawas oliwes eenehmu, tad ir jums daschus fohmas ar oliwes-elfu pilditus atneffu. Mehse daudsfreit maldamees, kad fakkam, ka labbi darbi tik pehz muhsu nahwes tohpohht atmalfati. Mau scho-gadd' bij Deewa swehtiba us laukeem, un manna manna irr wairojusees.“ Tas, kas tà rumnaja, bija weens 25 gaddus wezs jaunellis, flaitis un leels no auguma. Wianna isturrefchanahs un flaidra bals, ar mihligahm az-zihm Irenei gauschi patikke.

Mannas dohmas us to stahw, — tà swefchineeks fazzija, — ar labbeem darbeem swehtu beedribu grunteht. Juhs manni schoreis pee peldeschanas panahkufchi; ja nu ne gribbeet mannu fluffu laimi atrant, tad luhdsami dohdeet man juhsu meitu Donihfi par laulatu draudseni. Konstantins ar nolaitahm azzihm arbildu gaidija.

Irene, jebfchu fcho luhgschawu, kà wiffas mahtes, jau bij gaidijuse, tatschu drebbeja un nestumaja no preeka fo teikt un ar mohtahm tik eespehje schohs wahrdues fazzih.: „Tas gohds, fo juhs mums dohdeet, irr gan leels, bet man papreefsch fawa meita par to jawaiza. Ja wianna irr ar meeru, tad lai tas noteek pehz Deewa prahta. Tadeht pagaldeet lihds rihitu, tad jaw tai leelà swehtdeenà mehse buhsim basnizà, un ja manna meita juhsu un mannu luhgschawu paklausih, tad pehz Deewa kalposchanas pee oliwes-lauka us kraftu juhs gaidifim.“

Konstantins paklanijahs un gahje pee krafta atpakkal. Tur wiafch noliffe to mehteli un pahrpelbeja us ohtru puffi krafta. Pa tam starpam Irene atpakkal dewahs fawà tohrni.

Kad nu Donihse fawas azzis atwehre, tad mahte pee wiannas gultas peeschdabs un to pee pee rohkas nemdama us to ta rumaja: „Ne iffatrà nakti redsam gruhntus fapnus. Klausf, fo patlabban fapnoju:“ Es gabju pahre to oliwes-lauku, gribbedama ahtri basuizà tift, tad kahds jauns un dalks zilweks pee mannim peestahje un manni tà usrunnaja: Schis lauks mau peederr; dohdeet man juhfu meitu par laulatu draudseni; es dohmaju ar Deewa paralihu, ka wianna buhs laimiga. Usminn' fo wiannam us to atbildeju!⁴

Woi tahdu fapni redsejat? jautaja Donihse.

Kà tad, atbildeja mahte, smeedama.

Es dohmaju, ka ir fapni juhs negribbeet wiß no mannim schirtees, tà Donihse teize.

Mahte atbildeja: no tewim schirtees nekad ne gribbu, mans mihlais behrns! Tomehr tawu rohku wiannam apfohlju. Woi esmu ar to tew pa prahiam darrijusi?

Mihla mahte, juhs nekad ne effat man fo launu darrijuse, tadehl lai ir schoreis tà no-teef, kà juhs wehlejeet.

Tad tu teescham tawai mahtei un basuizkumgam preefsch altara „j a“ atbildefi, kad ta tewi gribbetu jaunam, labbam un baggatam kristigam zilwekam par seemu ardoht?

It pateefi, mihla mahte.

Nu labbi, mans behrns, nahz pee mannas firbs, tawa lauliba irr faderreta.

Tad nu Irene isstahstija wiffu, kas isgahjuscha nakti notizzis un raudaja no leeleem preekeem. Ohtrà deenà mahte ar sawu meitu sehdeja pehz Deewa kalposchanas pee oliwes lauku us krafta.

Ba masu brihdi bruhrgaus peenahze, un nu wiffu to apstirpinaja, fo mahte meital jaw isstahstijuse. Ne ilgi pehz tam hij kahsas un

ir mahte pee fawa juohta nobfihwoja fawas atleekamas deenas pilniba un laimè.

Tà Deews nekad ne aismierst katru pateefi no kristigas mihlestibas pastrahdatu labbu darbu atmaksahrt. — cz.

Saglis sagli sohda.

Kahdà zeetunà, furerà tiffai sagli ween tiffe apzeetunati, scheshlojahs kahds saglis ka par nakti kurpehm sprahdses nosagtas. „Ut wels!“ usbrehze ohtris beedris, „woi sagli arri starp mums schè atrohdsas?“ Nè, tas naw panefsamis, to schurki wajjaga usmekleht un wiannam par to doht nahwes strahvi! — R—y.

Sluddina schanas.

Tas funks, kas us Uhr-Rihgas platscha pee Wehrmanna dahrsa ihpascha ehkà to leelu pilsehtu Parihfi rahda, darra sinnamu, ka winsch tiffai ihfu laizinu ween to pilsehtu te rahdischoht un ka taggad par to redsechanu tiffai 30 kap. jamaksa.

Es appakschà rakstihst esmu eetaifijis jaunu bohdi Wezz-Peebalgas waltis Gaigal mahjà, fur warr dabbuht daschadas semmju laudim wajjadfigas prezzes, kà: daschadas ahdas un Schweisgehr sohles; zuffuru, wihnu, rummu, sifrupu, kappeju; daschadas sortes silluma-saktu un daschas zittas pehrwufahles. Wissadas sortes bohwillas-dsiju un deegu, un arri no daschadahm pehrwehm dsihporus, un wissadus wilnas suffektus, naglas, papihrus, seepes un wehl daschas zittas leetas. Scho sinu laifdams apfohlu katram, kas pee mannim nahks pirkt sawas prezzes, pahrhoht par to lehtaku zennu un ar riktigu swarru doht. —

Wezz-Peebalgas Gaigal mahjà Mai m. 1858.
Jahn Hirsch.

Spreistin muischà (Walmeeres kreise un Rubenes Basuiz draudse) no Jurgeem 1860ta gadda, daschadas semneeku mahjas us noudas renti un kalposchanu isdohdamas. Kas tahdas mahjas gribbetu usnemt, tas pee laifa lai usdohdsas pee Spreistin Muischas waldischanas. 3

Lihbs 5. Juni pee Rihgas atnahkuschi 540 fuggi, aisgahjuschi 381 fuggi.

Driklehts pee bilschu- un grahamu-drikletaja Ernst Plater, Kungu- un Marshall-celu stuhri, kaleja Frischfeldta mahjà, N° 20.

B r i h w d r i k l e h t.

No juhrmallas-gubnementu augstas waldischanas puffes: Staatsrath Schmitt.

N° 61.